

Obchody 100-lecia studiów leśnych w Poznaniu

Centralnym punktem obchodów 100-lecia studiów leśnych prowadzonych przez Wydział Leśny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu była uroczystość, która odbyła się 25 czerwca 2019 r. Rozpoczęła się ona w 400-osobowej Sali Biocentrum, niemal do ostatniego miejsca wypełnionej przez znamienitych gości, absolwentów i grono przyjaciół poznańskiego Wydziału Leśnego.

Uroczystość poprowadziła **prof. UPP dr hab. Dorota Wrońska-Pilarek**. Po przywitaniu przybyłych gości przez **prof. dr. hab. Piotra Łakomego**, Dziekana Wydziału Leśnego UPP, głos zabrał **prof. dr hab. Jan Pikul**, Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Podczas swojego przemówienia stwierdził m.in.:

Potencjał i dorobek obecnego Wydziału Leśnego świadczą o trafności decyzji jego twórców, a na przestrzeni dziesięcioleci widać, jak dalece Wydział się rozwinął i udoskonalił [...]. O znaczącej pozycji Wydziału świadczy choćby dwukrotne wyróżnienie jakości kształcenia przez Polską Komisję Akredytacyjną wśród kierunków rolniczych i leśnych oraz dwukrotne sklasyfikowanie kierunku leśnictwo na pierwszym miejscu w rankingu Fundacji Edukacyjnej Perspektywy. To uznana marka i jakość naukowa”.

W swoim wystąpieniu prof. Piotr Łakomy powiedział:

„Wydział to nie tylko odnowiona w chwili obecnej baza dydaktyczno-badawcza skupiona w Kampusie Sołackim, ale także..., a może przede wszystkim ludzie – kadra, studenci i doktoranci. W okresie stu lat na Wydziale pracowało, w wymiarze co najmniej rocznej umowy o pracę, 591 osób. Pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni to 338 osób, natomiast pracownicy inżynieryjno-techniczni i administracji to 253 osoby. Profesorowie i doktorzy habilitowani stanowili i stanowią 41% kadry dydaktycznej. Każda z pięciuset dziewięćdziesięciu jeden osób – pracowników Wydziału Leśnego – zostawiła swoją część, swój udział w rozwoju i sukcesach Wydziału. Nieważne, czy to był udział wielkości Masywu Śnieżnika, Himalajów czy drobiny piachu morską, ale bez jednej i drugiej części Wydział nie osiągnąłby pozycji, którą aktualnie zajmuje.

W ciągu 100 lat 11 870 studentów ukończyło leśnictwo w akademickim ośrodku poznańskim, a także zostało wypromowanych 378 doktorów oraz 106 doktorów habilitowanych. Na Wydziale studiowały osoby, które po raz pierwszy spotkały się z leśnictwem oraz wiele osób, których rodzice, a nawet dziadkowie kształcili się w Poznaniu. To właśnie silne więzi emocjonalne z Alma Mater sprawiają, że z Wydziałem Leśnym UPP związanych jest wiele pokoleń różnych rodzin. Studia na Wydziale

Leśnym obecnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu były i są szczególnym doświadczeniem, budującym silne więzi między studentami, a także pomiędzy absolwentami a ich macierzystą uczelnią, w szczególności zaś Wydziałem.

Studenci i absolwenci wnieśli jakże ważną część w sukcesy Wydziału i jego rozwój. Na stałe zapisali się złotymi zgłoskami na kartach stuletniej historii studiów leśnych w Poznaniu. To wspólna praca pracowników Wydziału i studentów przyniosła tak dobre owoce, i to nie tylko relacje mistrz i uczeń, ale także relacje partnerskie w realizacji różnych projektów, przyniosły tak dobre owoce.

Miarą rozwoju naukowego jest prowadzenie badań w ramach projektów badawczych finansowanych przez organy państwowe, jak też otoczenie gospodarcze, co przekłada się na aktywność publikacyjną pracowników, doktorantów i studentów. Przypadł mi w udziale wielki zaszczyt i honor przeprowadzenia Wydziału w nowe stulecie, pamiętając i pielęgnując jego historię oraz tradycje, z nadzieją patrzymy w przyszłość. Przed nami nowe wyzwania i plany, które z obecną kadrą Wydziału, wspaniałymi studentami i doktorantami podejmiemy i zrealizujemy z sukcesami. O tym jestem głęboko przekonany”.

Po słowie Dziekana dr hab. Dorota Wrońska-Pilarek zaprosiła zebranych do wysłuchania trzech referatów okolicznościowych. Jako pierwsza wystąpiła **prof. dr hab. Małgorzata Mańka, czł. koresp. PAN** z referatem pt. „Początki Wydziału Rolniczo-Leśnego w Poznaniu”. Następną prelekcję pt. „100 lat akademickich studiów leśnych w Poznaniu” wygłosił **dr hab. Jarosław Szaban**. Ostatnią prezentację pt. „Wyzwania stojące przed absolwentami Wydziału Leśnego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu” przedstawił **Tomasz Markiewicz, dyrektor RDLP w Poznaniu**, Przewodniczący Rady Uczelni. Dzięki wygłoszonym referatom okolicznościowym wydarzenie stanowiło doskonałą okazję do historycznej refleksji oraz spojrzenia w przyszłość ze świadomością trudności zadań czekających na rozwiązania przez kadrę naukową i absolwentów leśnictwa.

Profesor Mańka przedstawiła okoliczności, w których doszło do powstania Wszechnicy Piastowskiej, późniejszego Uniwersytetu Poznańskiego, oraz powołania Wydziału Rolniczo-Leśnego. Powstanie uniwersytetu na ziemiach zachodnich było rezultatem istniejącej atmosfery intelektualnej i społecznej w Wielkopolsce. Bezpośrednio przed powstaniem Wszechnicy Piastowskiej obywatele wielkopolscy podejmowali różne działania, aby ożywić życie intelektualne i społeczne w tej części kraju, jeszcze w zaborze pruskim. Ich liderami byli znamienici Wielkopolanie: Jan Działyński, Seweryn Mielżyński, Dezydery Chłapowski czy Hipolit Cegielski. Szczególnie ważną osobą był w tym gronie August hrabia Cieszkowski – filozof, ekonomista, społecznik, polityk, naukowiec

i gospodarz – późniejszy patron Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Człowiek znakomicie wykształcony, wielkiego ducha i wspaniałego umysłu, zwolennik edukacji permanentnej. Aktywnością wyróżniali się także leśnicy, którzy działali w Centralnym Towarzystwie Gospodarczym. Spośród wielkopolskich leśników wyłaniają się na czoło postaci Hipolita Trąmpczyńskiego, Filipa Skoraczewskiego i Józefa Rivolego – założyciela w 1876 r. „Przeglądu Leśniczego”, czasopisma wydawanego do dzisiaj (po jego reaktywacji w 1991 r.).

Od początku noszono się z zamiarem wykładania rolnictwa i leśnictwa na przyszłym uniwersytecie w Poznaniu. Jednakże zaistniała dziwna przeszkoda, mianowicie było temu przeciwne ziemiaństwo wielkopolskie, uważając, że w rolnictwie i leśnictwie jest bardziej potrzebna średnia kadra techniczna, niż wykształcona na poziomie uniwersyteckim. Z kolei wielu innych działaczy społecznych – głównie naukowców, na czele z profesorem Rivolim – twierdziło, że rolników i leśników należy kształcić na poznańskim uniwersytecie. Ostatecznie tej idei niespodziewanie przyszedł z pomocą dr Heliodor Świącicki – lekarz ginekolog i pierwszy rektor Wszechnicy Piastowskiej, będący od początku zwolennikiem powstania wydziału rolniczo-leśnego. Powołano Komisję Wydziału Leśnego, 11 listopada 1918 r., w której działali profesorowie Józef Rivoli i Aleksander Kozikowski. Wszechnica Piastowska zainaugurowała swoją działalność 7 maja 1919 r.; dwa miesiące później wielki majątek na potrzeby uczelni podarował August Adolf Cieszkowski, syn patrona UPP. Obecnie na tym terenie mieści się kampus Wydziału Leśnego. Rada Wydziału Rolniczo-Leśnego, którego pierwszym dziekanem był prof. Karol Malsburg, a prodziekanem prof. Józef Rivoli, rozpoczęła działalność 1 października 1919 r.

Doktor hab. Jarosław Szaban przedstawił ważne wydarzenia w historii Wydziału Leśnego. Początki nie były łatwe: istniało skromne grono profesorskie i tylko sześć katedr związanych z leśnictwem, a studenci, nie mając podręczników, chodzili na wykłady, by skrzętnie notować przekazywaną wiedzę, a po konsultacjach jej treści z profesorami tworzyć skrypty w formie rękopisów. Po dwóch miesiącach od rozpoczęcia działalności Wydziału powstało Koło Naukowe Rolników i Leśników, które szybko podzieliło się na dwa odrębne. Wydział Rolniczo-Leśny miał swoją siedzibę na Sołaczku, w folwarku – dzisiejszym dworcu sołackim. W 1925 r. otrzymał ponad 5 tys. ha lasów w Zielonce. Powstał także Ogród Dendrologiczny, ważna jednostka dydaktyczna obecnego Wydziału

Leśnego. W 1926 i na przełomie 1933/34 r. dwukrotnie pojawiła się groźba likwidacji sekcji leśnej w Poznaniu. Na szczęście została uratowana, m.in. dzięki niezłomnej postawie rektora Uniwersytetu Poznańskiego – prof. Stanisława Runego. Ten osobiście interweniował w ministerstwie, a występując w obronie leśnictwa był gotów złożyć rezygnację z funkcji rektora. Okres międzywojenny okazał się dla leśników niezwykle udany: otrzymali nowe bardzo dobrze wyposażone akademiki, w wielu katedrach utworzyli kolekcje zbiorów i wpisali się na stałe w historię Sołacza. Wojna przyniosła straty nie tylko materialne, ale także osobowe. Po wojnie, w 1949 r. Wydział Leśny stał się samodzielną jednostką Uniwersytetu Poznańskiego. W 1951 r, na podstawie decyzji ówczesnych władz, Wydział Leśny i Wydział Rolniczy ustanowiono filarami utworzenia Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu – późniejszej Akademii Rolniczej w Poznaniu, Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu i dzisiejszego Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W ciągu lat zmieniała się struktura Wydziału Leśnego, katedralną zastąpiono instytutową, a w latach 80. przywrócono katedralną. Lata 70. XX w. są określane mianem „złotych lat kultury studenckiej”. W prężnie działającym klubie „Dziupla”, w akademiku leśników „Przylesie”, koncertowali: Maryla Rodowicz, Skaldowie, Daniel Olbrychski czy Marek Perepeczko. Wydział Leśny zawsze wyróżniało szczęście do studentów umiejących działać z dużym zaangażowaniem na wielu płaszczyznach. Symbolem poznańskich leśników jest powstały w 1921 r. znaczek, przedstawiający głuszca z cyrklem tokującego na otwartej księdze. Niewątpliwie 100 lat to piękny okres, a Wydział może patrzeć w przyszłość optymistycznie.

Dyrektor Tomasz Markiewicz przedstawił wyzwania stojące przed leśnictwem w bliższej i dalszej przyszłości. Myśląc o dalszych losach leśnictwa, nie sposób pominąć wyzwań czekających świat takich, jak wzrost jego ludności czy zwiększenie zapotrzebowania na energię i zmiany klimatyczne. Wobec zobowiązań społeczności międzynarodowych – podjętych w celu ograniczenia emisji, budowania odporności na niekorzystne skutki zmiany klimatu oraz zmniejszenia podatności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu, podtrzymywania i promowania współpracy na poziomie regionalnym i międzynarodowym – bardzo ważnym dokumentem jest deklaracja leśna, zainicjowana przez rząd Polski podczas COP24¹, w której podkreślono, że lasy są kluczowym elementem realizacji celów porozumienia paryskiego i mają ważną rolę do spełnienia

¹ Konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu, Katowice 2018.

w kwestii łagodzenia klimatu. W dalszej części Tomasz Markiewicz przedstawił wyzwania, których możemy się spodziewać: zmiany w jakości życia, migracje klimatyczne, przeobrażenia polityczne mogące determinować transformację modelu leśnictwa. Nie będzie możliwe zaspokojenie wszystkich potrzeb i oczekiwań, głównie społecznych. Wyzwaniem okazuje się właściwe zrozumienie trwałości lasu. Według dyrektora Markiewicza, leśnictwo wielofunkcyjne w przeważającej części nie przetrwa na świecie, także w Europie. Na przykład do 2070 r. przewiduje się wzrost europejskich obszarów ubogich w wodę (do 35%, z 1% w chwili obecnej) czy zwiększenie liczby pożarów i gwałtownych zjawisk klimatycznych. Czy jako leśnicy jesteśmy przygotowani, aby na takie sytuacje reagować? Czy społeczność akademicka i zawodowa jest gotowa na takie wyzwania? Tomasz Markiewicz zastanawiał się jak sprostać tym wyzwaniom, jakiego przygotowania wymagają studenci. Powinniśmy kształcić absolwentów potrafiących określić dokładnie zasoby leśne i ich zmiany. Będziemy potrzebować studenta: wiedzącego jak powiększać zasoby, dobrze orientującego się w sferze rynku drzewnego, ekonomii, edukacji i PR-u, wiedzącego jak zmienić składy gatunkowe w związku ze zmianą temperatur i deficytem wody, wykorzystującego w sposób zrównoważony leśne zasoby genowe czy mającego wiedzę na temat selekcji pod względem masy i odporności. Według dyrektora Markiewicza najtrudniejszą rzeczą jest osiągnięcie umiejętności prognozowania zmian, zbierania i opracowywania danych, również w „trybie kryzysowym”. Na koniec przewodniczący Rady Uczelni życzył swojemu Wydziałowi sukcesów.

Po zaprezentowaniu okolicznościowych referatów prowadząca poprosiła **Zespół Trębaczy Myśliwskich „Venator”** o zagranie skomponowanej na uroczystość „Fanfary 100-lecia studiów leśnych w Poznaniu”. Przed pierwszym wykonaniem fanfary Dziekan, prof. Piotr Łakomy wręczył kierownikowi zespołu i autorowi utworu – **Jędrzejowi Strawemu** ufundowany przez siebie róg myśliwski „Par force”. Po hejnale kompozytor przekazał Panu Dziekanowi oprawioną partyturę fanfary.

W czasie uroczystości Rektor UPP oraz Dziekan Wydziału Leśnego wspólnie wręczyli okolicznościowe medale.

Medalem 100-lecia Uniwersytetu Poznańskiego zostali uhonorowani: prof. dr hab. Władysław Barzdajn, prof. dr hab. Andrzej Czerniak, prof. dr hab. Roman

Gornowicz, prof. dr hab. Dariusz Gwiazdowicz, prof. UPP dr hab. Roman Jaszczak, prof. dr hab. Hanna Kwaśna, prof. dr hab. Jacek Michalski, prof. dr hab. Bohdan Ważyński.

Medalem 100-lecia akademickich studiów rolniczo-leśnych zostali wyróżnieni: dr inż. Tomasz Maliński, prof. dr hab. Piotr Robakowski, prof. dr hab. Maciej Skorupski.

Nastąpiła część artystyczna uroczystości, której atrakcją był koncert zespołu „**A2 DUO**”. W pierwszej części wykonano największe hity światowej muzyki klasycznej i filmowej na skrzypcach klasycznych, a w drugiej – przeboje rockowe na skrzypcach elektrycznych. Duet tworzą Alicja Chrząszcz i Anna Maria Machowska – absolwentki Akademii Muzycznej w Poznaniu, wszechstronne skrzypaczki odnajdujące się swobodnie w różnych stylach muzycznych. Alicja Chrząszcz na stałe gra w zespole Raya Wilsona (byłego wokalisty zespołu „Genesis”), dając ok. 120 koncertów rocznie. Po współpracy z wieloma gwiazdami w Polsce i Niemczech wydaje debiutancką, solową płytę w Hiszpanii. Anna Maria Machowska na stałe jest związana z Teatrem Wielkim im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu. Współpracuje z wieloma artystami, grając muzykę klasyczną i rozrywkową. Koncertuje w Polsce i za granicą, m. in. w Nowym Jorku, Chicago, Londynie, Paryżu czy Berlinie. Artystki występowały w wielu programach telewizyjnych, na festiwalach czy galach sportowych. „A2 Duo” jest zespołem proponującym połączenie muzyki skrzypcowej z przebojowym show w profesjonalnej oprawie cieszącej oko i ucho. Wykonuje przede wszystkim największe hity światowej muzyki klasycznej, filmowej oraz rockowej w opracowaniach na dwoje skrzypiec, łącząc nowoczesność aranżacji z wirtuozerią.

W przerwie koncertu prowadząca oddała głos Gościom Jubileuszu. Głos zabrali: **Małgorzata Golińska**, sekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, główny konserwator przyrody, dziekani Wydziałów Leśnych – **prof. dr hab. Marcin Pietrzykowski** (WL UR, Kraków) oraz **prof. dr hab. Henryk Żybura** (WL SGGW, Warszawa), **dr inż. Krzysztof Janeczko**, wicedyrektor GDLP, a także Damian Cichoń w imieniu studentów Wydziału Leśnego.

Ze względu na ograniczone ramy czasowe uroczystości pozostałe życzenia, listy gratulacyjne zostały przekazane dziekanowi Wydziału Leśnego.

Dalszą część obchodów przewidziano w kampusie Kolegium Cieszkowskich, gdzie w Ogrodzie Dendrologicznym nastąpiło odsłonięcie alei Dębów Dziekańskich oraz uroczyste uruchomienie zegara 100-lecia na dworcu sołackim. Aleję dębów – symboli długowieczności – społeczność akademicka Wydziału Leśnego UPP poświęciła pamięci profesorów, którzy pełnili funkcję dziekana od 1949 r., czyli czasu wyodrębnienia Wydziału Leśnego jako osobnej jednostki Uniwersytetu Poznańskiego. Każdy z dziekanów borykał się z różnymi wyzwaniami, często w czasach niełatwych dla nauki i szkolnictwa wyższego. Wydział przez wszystkie lata nieustannie się rozwijał oraz odnawiał i unowocześniał bazę dydaktyczną i naukową. Kadra nieprzerwanie uzyskiwała kolejne stopnie i tytuły naukowe, kształciła nowe pokolenia młodzieży, prowadziła badania na wysokim poziomie, współpracując z wieloma ośrodkami krajowymi i międzynarodowymi, a także włączała się aktywnie w życie Uczelni. Aleja jest hołdem oraz wyrazem najwyższego uznania za pracę i wkład dziekanów w rozwój Wydziału Leśnego od jego początku do dnia dzisiejszego. Każdy z nich współtworzył Wydział Leśny w obecnym jego kształcie – najlepszej jednostki w Polsce kształcącej leśników i prowadzącej badania z zakresu nauk leśnych.

Na zakończenie uroczystości wspólnie świętowano przy poczęstunku w Kolegium Cieszkowskich.

Jolanta Węgiel i Piotr Łakomy